

- зниження рівня виробництва, скорочення державних доходів й стрімкий ріст державних видатків;
- нестабільна економічна ситуація України на зовнішньому ринку;
- політична ситуація: Російсько-українська війна з 2014 р.;
- надзвичайні та непередбачувані ситуації в Україні (стихійні лиха, катастрофи, технічні помилки на виробництві тощо);
- міжнародні та торговельні відносини;
- економічна ситуація в країні, внутрішні та зовнішні кризові ситуації;
- нестабільність національної валюти України;
- надмірна імпортна залежність країни;
- значний відтік капіталу за межі України тощо [3-4].

Отже, з метою вирішення ситуації із зовнішнім боргом України, державним органам влади необхідно скласти низку заходів щодо зменшення зобов'язань країни перед іноземними кредиторами, аби максимально використовувати внутрішнє запозичення державних коштів для фінансування усіх галузей економіки. Україні необхідно сформуванати стратегію та механізм управління зовнішніми запозиченнями з метою ефективного використання залучених коштів.

1. Міністерство фінансів України: Державний борг України від 22.09.2018 р. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov>.

2. Койло В.В. Зарубіжний досвід управління зовнішнім державним боргом: перспективи впровадження його в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2017. Випуск 5 (61). URL: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/5_61_2017_ukr/30.pdf. С. 199-204.

3. Терещенко В.Л., Терещенко В.В. Проблема управління Державним боргом в Україні – 2017 / Випуск 17 / *Глобальні та національні проблеми економіки*. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/153.pdf>. С. 866-872

4. Аналіз управління Державним боргом України у I кварталі 2018 року – 2018. Експертно-аналітичний центр "Оптіма". URL: <http://optimacenter.org/userfiles>.

Ozarowski Oleh

PhD student,

Krakow university of Economics

WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI POLITYKI ENERGII ODNAWILNEJ

Dla oceny efektywności polityki wsparcia energii odnawialnej bardzo ekonomiści wykorzystują wskaźnik efektywności polityki (Policy effectiveness indicator). Aby stworzyć możliwość porównanej analizy między krajami, Komisja Europejska stworzyła własny wskaźnik efektywności polityki (Policy effectiveness indicator) wsparcia energii odnawialnej, zdefiniowany jako stosunek energii elektrycznej wytworzonej przez konkretną technologię energii odnawialnej w GWh do potencjału kraju dla tej technologii. Ten wskaźnik można jeszcze określić jako stosunek zmiany znormalizowanego wytwarzania energii końcowej w danym okresie czasu i dodatkowego możliwego do uzyskania potencjału średnioterminowego dla konkretnej technologii. Oblicza się go za pomocą następującego wzoru [2]:

$$E_n^i = \frac{Q_{n(norm)}^i - Q_{n-1(norm)}^i}{POT_{n-1}}$$

E_n^i – Effectiveness indicator for Renewable energy technology (RET) I in year n.

$Q_{n(norm)}^i$ – normalised renewable final energy of RET I in year n (correlated by weather related influences)

POT_n – Additional realisable mid-term potential in year n until 2020.

Комісія Європейська в своєму raporcie definiuje "потенціал середньотерминовий (mid-term realizable potential)" jako maksymalny osiągalny potencjał, pod warunkiem że wszystkie istniejące bariery zostaną pokonane i wszystkie czynniki wzrostu będą aktywne. Ta definicja bierze pod uwagę ograniczenia średniookresowe, takie jak na przykład stopy wzrostu rynku. W przeciwieństwie do wskaźników obliczanych w OPTRES i RE-SHAPING, dane w formule wskaźnika efektywności zostały zmienione w następujący sposób. Ponieważ zbliżamy się już do horyzontu czasowego 2020, zmieniony został potencjał odniesienia, zmieniając rok odniesienia na rok 2030 [3].

Dane potencjałów średnioterminowych (mid-term potential) dla wszystkich krajów Unii Europejskiej w sektorze OZE w elektroenergetyce (RES-E), transportu (RES-T) i OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie (RES-H) zostały obliczone na podstawie modelu Green-X i zamieszczone są w raporcie Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu (TU Wien) [4].

Model Green-X został opracowany przez Grupę ds. Ekonomiki Sektora Energetycznego (EEG) na Uniwersytecie Technicznym w Wiedniu (TU Wien) w ramach europejskiego projektu badawczego "Green-X – wyprowadzanie optymalnych strategii promocji dla zwiększenia udziału OZE w sektorze elektroenergetycznym na dynamicznym europejskim rynku energii elektrycznej" (umowa nr ENG2-CT-2002-00607). To narzędzie modelowania oraz baza danych o potencjałach i kosztach odnawialnych źródeł energii (OZE), początkowo skoncentrowane na sektorze elektroenergetycznym, zostały rozszerzone i obejmują technologie odnawialnych źródeł energii we wszystkich sektorach energetyki [1].

Green-X obejmuje 28 krajów Unii Europejskiej, państwa-strony Wspólnoty Energetycznej (kraje zachodnich Bałkanów, Ukraina, Mołdawia) i inne wybrane kraje sąsiadujące z UE (Turcja, kraje Afryki Północnej). Pozwala on na badanie przyszłego wykorzystania OZE oraz związanych z nim kosztów (w tym nakładów kapitałowych, dodatkowych kosztów produkcji energii z OZE w porównaniu z instalacjami konwencjonalnymi, wydatki konsumentów związane ze stosowanymi systemami wsparcia) oraz korzyści (na przykład unikania zużycia paliw kopalnych i związanych z tym oszczędności w emisji dwutlenku węgla). Wyniki są obliczane na poziomie poszczególnych krajów i technologii dla okresów rocznych. Horyzont czasowy pozwala na prowadzenie dogłębnych ocen do roku 2050 [5].

1. Ecofys 2017, 2020 Renewable Energy Target Realisation Forecast for Poland, TU Wien, 2017.
2. Ragwitz M. Assessing the performance of renewable energy support policies with quantitative indicators – Update 2015, MEV Verlag GmbH, 2015.
3. Ragwitz M. RE-Shaping: Shaping an effective and efficient European renewable energy market, Karlsruhe, 2011.
4. Resch G., Panzer C., Ortner A. 2030 RES targets for Europe – a brief pre-assessment of feasibility and impacts, Vienna University of technology, January 2014.
5. Resch G. Policy Dialogue on the assessment and convergence of RES Policy in EU Member States D2.5: Prospects for RES in Europe up to 2030, DiaCore, June 2016.

Радіонова Л.О.
к.філософ.н., доцент,
Радіонова О.М.
к.е.н., доцент

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК МАЛИХ МІСТ УКРАЇНИ

У останні десятиліття основним вектором світового розвитку вважається глобалізація, спрямована на формування якісно нової моделі світового простору. Поява нових високих технологій і утворення єдиного інформаційного простору робить серйозний вплив на розвиток регіонів і національних держав. Зростання і масштаби інтеграція національних економік в єдину глобальну економічну систему виступає одним з викликів національної